

даніми на 200 чоловік у Канаді та Швейцарії припадає 1 сучасний спортивний фітнес – клуб, в Люксембурзі – один клуб на 250 чоловік, в Англії – на 380, в Данії - на 500 чоловік, в Австрії – на 500, а вже в Угорщині 1 на 3000, у Литві – 8500, в Польщі – на 19000, в Болгарії на 130000. За даними Львові є тільки один клуб відповідного профілю - “Гранд-Софія”.

Отже проблема посилення рухової активності викладачів є однією з передумов до соціальних і економічних перетворень і повинна стати предметом глибоких наукових досліджень, як на Закарпатті, так і в цілому в нашій державі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна національна програма “Освіта”(“Україна ХХІ століття”). – Київ, 1994.
2. Костюк Г.С. Навчально – виховний процес і психічний розвиток особистості./ За ред. Л.М. Прокопенко. – Київ, 1989
3. Про основні напрямки реформування вищої освіти в Україні/ Указ президента України від 12 вересня 1995 р.// Урядовий кур’єр, 1995.
4. Головина Е.И, Панина А.В. Психология человеческого взаимопонимания. – К.:1980.-187с.
5. Ромашова Т.Н., Сердечный В.В. Физическая подготовленность абитуриентов вуза: результаты исследований и градация уровней их трудоспособности.//Актуальні проблеми фізичного виховання у вузі. – Донецьк, 2001. – С.135-136
6. Смирнова О.Л. Оцінка аеробної продуктивності у процесі занять фізичною культурою. Автореферат дисертації кандидата медичних наук. – Дніпропетровськ, 1998. – 16 с.
7. Шигалевский В.В., Андрищук А.А. Компьютерные технологии оценки физического состояния и физической подготовленности молодежи. Монография. – Луганск: Изд-во Восточноукр. гос. ун-та, 1999. – 160 с.

Т.П. ДЕМЕНТЬЄВА

РОЛЬ РОДИННОГО ВИХОВАННЯ В ЗБЕРЕЖЕННІ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Однією з актуальних задач по збереженню навколишнього середовища та здоров’я населення України є свідоме ставлення і культура поводження з відходами, проблеми раціонального збору сміття в побутових умовах. А тому, важливе значення у вихованні підростаючого покоління є родинне виховання.

Одной из актуальных задач по сохранению окружающей среды и здоровья населения Украины является сознательное отношение к проблеме рационального в бытовых условиях. Поэтому большую роль в воспитании подрастающего поколения играет семейное воспитание.

One of the challenging problems concerned environmental protection is conscious attitude to all sorts of wastes, rubbish separating in the home conditions.

That’s why family education is of great importance for upbringing of young generation. Ecological culture grows green in youngsters in their families.

So family education is one of the constituents of the environmental protection and health of children.

У концепції екологічної освіти України як елементу концепції гармонійного розвитку держави зазначено, що підготовка громадян з високим рівнем екологічних знань, екологічної свідомості і культури на основі нових критеріїв оцінки взаємовідносин людського суспільства й природи (не насильство, а гармонійне співіснування з нею!) повинна стати одним з головних важелів у вирішенні надзвичайно гострих екологічних і соціально-економічних проблем рідного краю. Однією з актуальних задач по збереженню навколишнього середовища та здоров’я людей є свідоме й культурне поводження з відходами, проблеми роздільного збору сміття в побутових умовах, промисловості, сільському господарстві. А тому важливе значення у вихованні підростаючого покоління є сім’я – батьки, де екологічна культура, свідомість прищеплюються з молоком матері.

Основні конкретні завдання, на які має орієнтуватися сім’я вже з молодшого дошкільного віку, це:

- виховання любові, чуйності, доброзичливості до об’єктів природи;
- виховання потреби у спілкуванні з природою, уміння спостерігати й відчувати її красу та гармонію, прагнення до пізнання природи;
- виховання культури поведінки, відповідальності за свої вчинки в природі;

- формування здатності й умінь піклуватися про природні об'єкти та своє здоров'я;
- включення в спільну з дорослими спрямовану екологічну діяльність.

Виховання дітей повинно відбуватися в процесі бесід, ігрової діяльності, читання художньої літератури: казок, міфів, легенд, усної народної творчості; перегляду дитячих кінофільмів, телепередач (і їх обговоренні) та інше – з урахуванням вікових потреб та можливостей.

Найбільша ефективність досягається при безпосередньому перебуванні у природному середовищі. Результат вихованості дітей в основному залежить від спільних дій сім'ї й дитячих закладів (дитсадків, загальноосвітніх шкіл), екологічної освіченості батьків, вихователів, їхнього невпинного бажання бути екологічно свідомими і передавати це дітям.

Однією з важливих сучасних форм організації роботи з батьками в дошкільних дитячих закладах, загальноосвітніх школах по екологічному вихованню є застосування інтерактивних методів – проведення тренінгів, диспутів, дискусій, тестування, анкетування, яке можна проводити як для дітей так і для батьків. Наприклад, анкета для дітей: „Про утилізацію твердих побутових відходів (ТПВ) та їх роздільний збір” (Додаток 1) дає можливість разом із батьками проаналізувати відношення дітей до даної проблеми. На батьківських зборах проведена анкета: „Утилізація та роздільний збір твердих побутових відходів (ТПВ) – запорука здоров'я довкілля” (Додаток 2) дає можливість виявлення ставлення батьків до утилізації ТПВта роздільного збору ТПВ, обізнаності в цьому питанні їхньої дитини, а значить дбайливого ставлення до навколишнього середовища.

Додаток 1

Анкета для дітей

Тема: “Про утилізацію твердих побутових відходів та їх роздільний збір”

Приблизні запитання анкети для дітей

№ п/п	Назва запитання	Так	Ні
1.	Чи чув ти що-небудь про утилізацію відходів?		
2.	Чи допомагаєш ти дорослим виносити сміття?		
3.	Чи викидаєш ти на вулиці обгортки з-під морозива, жувальної гумки, квитки? Чи можна це робити?		
4.	Чи говорять на цю тему з тобою: <ul style="list-style-type: none"> - батьки; - вчителі; - друзі; - однокласники. 		
5.	Чи бачив ти стихійні звалища біля водойм, у місцях відпочинку, на вулицях?		
6.	Чи доводилось тобі бачити, що двірники згрібали листя під деревами та спалювали? Чи можна це робити?		
7.	Чи зупиниш ти того, хто засмічує оточуючу територію?		
8.	Чи знаєте ви, що можна зробити з тих предметів, які викидають на звалище?		

Шляхом бесід з батьками і учнями класних керівників, вихователів, адміністрації навчального закладу можна підштовхнути батьків на роздуми: “Чи правильно виховують вони свою дитину? Чи обізнані самі в питанні? Як поведуться самі з ТПВ?”

Основна мета – це сформувати світогляд дітей та дорослих по даній темі, задовольнити потреби суспільства в розвитку виховання в учнів бережливого, не споживацького ставлення до навколишнього середовища без порушення принципу єдності сім'ї та школи.

Зупиняючись на найважливішій проблемі сучасних міст та інших населених пунктів – ліквідації ТПВ, їх роздільному зборі, утилізації, необхідно перш за все визначити, що таке сміття, відходи, тверді побутові відходи.

Відходи – залишки сировинних матеріалів, напівфабрикатів, а також речовини та матеріали, утворені в процесі переробки сировини, непридатні для використання за безпосереднім призначенням, отримання яких не є метою даного виробництва.

Побутові відходи – усі відходи сфери споживання, які утворюються в житлових масивах, організаціях та установах, торгівельних закладах тощо, відходи опалювальних установок у житлових будинках, сміття з вулиць, будівництв тощо.

Анкета для батьків

Тема: "Утилізація та роздільний збір твердих побутових відходів (ТПВ) – запорука здоров'я довкілля"

Приблизні запитання анкети для батьків

№	Назва запитання	Так	Ні
1.	Чи згодні ви, що до ТПВ відносяться: - харчові відходи; - паперові відходи; - картон; - пластмаса; - скло; - відходи деревини та листя дерев; - металобрухт; - шлаки; - попіл; - шлам.		
2.	Чи відомо вам, як утилізують: - харчові відходи; - паперові відходи; - картон; - пластмасу; - скло; - відходи деревини; - листя дерев; - металобрухт; - шлаки; - попіл; - шлам.		
3.	Чи порушувалась тема по утилізації ТПВ в вашій сім'ї?		
4.	Чи розмовляли ви про це з своїми дітьми?		
5.	Чи доводилося вам бачити стихійні звалища сміття?		
6.	Чи викидали ви сміття хоч раз на стихійні сміттєзвалища?		
7.	Чи вивозять на підприємстві, де ви працюєте, сміття на стихійні сміттєзвалища?		
8.	Чи дозволяєте ви своїй дитині викидати паперове сміття на вулиці, навіть коли там насмічено?		
9.	Чи робите ви своїй дитині зауваження, коли вона викинула на вулиці обгортку, трамвайний квиток?		
10.	Чи робите ви зауваження чужим дітям, коли вони викидають сміття на вулиці?		
11.	Чи спалюєте ви листя дерев на вулиці?		
12.	Чи спалюєте ви сміття на місці відпочинку?		
13.	Чи відомо вам, скільки років повинно пройти, щоб нейтралізувалися: - кинутий папір; - консервна банка; - поліетиленовий пакет; - скло.		
14.	Чи пов'яжете ви засмічення скверів, лісів з зміною стану ґрунту?		
15.	Чи викидали ви з машини, потягу обгортку з-під морозива, порожню пляшку?		
16.	Чи достатня кількість сміттєзбірників у вашому місті?		
17.	Чи розпалювали ви вогнище в лісі, біля річки будь-де?		
18.	Як ви вважаєте, хто винен у виникненні стихійних звалищ у місцях відпочинку?		
19.	Чи знаєте ви, що плата за вивезення сміття входить до квартплати?		
20.	Чи пов'язане здоров'я людини з проблемами утилізації ТПВ?		

Сміття (тверді побутові відходи) – тверда частина побутових відходів, утворених у житлових масивах. Включають матеріали та вироби, починаючи від старих газет, порожніх консервних банок,

пляшок, харчових відходів, обгортки, упаковок, битого посуду, зношеного одягу, поламаної побутової та офісної техніки, меблів.

Морфологічний склад ТПВ: харчові відходи – 45-61%, папір і картон – 8-9%, пластик – ≈7%, скло – 5-6%, чорні метали – 3-4%, кольорові метали – 0,06-0,32%, деревина – 1-3%, текстиль – 4-5%, гума – 0,3-0,5%.

Комплексне управління включає в себе організацію, збір, транспортування, переробку чи захоронення ТПВ.

Сьогодні у світі основний напрямок питань поводження з ТПВ є перехід від захоронення до спалювання, промислової переробки для подальшого їх використання.

Переробка компонентів ТПВ дозволить здобути вторинну сировину для виробництва значної кількості товарів, отримавши при цьому значний економічний та екологічний ефект. Так, 1 кг макулатури замінить 3,5 м³ деревини, 20 кг макулатури збереже 1 дерево, переробка 1 т пластику дає можливість зберегти 5 т нафти та виготовити дешеві будівельні матеріали, переробка 1 т металобрухту на 86% зменшить забруднення води, на 97% зменшить об'єм відходів, які утворює металургійна промисловість і т.д.

Екологічна культура, вихованість населення, починаючи з дитячого віку, містить у собі розуміння роздільного збору сміття (ТПВ). Адже проблема утилізації побутових відходів на світовому, державному, обласному, місцевому рівні починається із свідомості, культури членів сім'ї, жителів будинку, мікрорайону, міста чи іншого населеного пункту, держави в цілому. А значить, виховання молодого покоління та подальше вирішення глобальних проблем, які так хвилюють світову цивілізацію. У закордонних країнах роздільний збір ТПВ включає в себе як компонентний збір (окремо збираються папір, скло, пластик, харчові відходи, метали), так і роздільний збір у місцях накопичення відходів. Роздільний збір здійснюється шляхом розміщення у дворах житлового сектору, а також на вулицях населених пунктів різнокольорових ящиків (контейнерів), куди жителі можуть виносити окремі компоненти ТПВ. У нашому місті ще немає таких контейнерів, але не за горами той час, коли такі ящики з'являться в наших подвір'ях. Але чи готові ми з вами – батьки, старші товариші, дідусі та бабусі – до правильного поводження з ними? Чи розуміємо значення такого сортування? Чи дозволяє нам наша свідомість, культура, громадянський обов'язок? А чи все потрібно викидати? Може, щось знадобиться в господарстві?

Не далекий той час, коли майбутнє буде в руках наших дітей: і від того, які цінності вони будуть сповідати, залежить їх особисте життя і майбутнє Планети. Ось чому так важливо сьогодні допомогти підростаючому поколінню засвоїти нову систему цінностей у взаємодії з природою, протиставляючи її з суспільної нині психологією споживання, прагматизму, егоїзму.

Тільки з допомогою сім'ї, через екологізацію родинного виховання в дошкільних закладах та загальноосвітніх школах наші діти – майбутні жителі нашої молоді держави – будуть готові до розв'язання глобальних проблем сьогодення – збереження навколишнього середовища від його забруднення, а, значить, здоров'я суспільства!

Проаналізувати дані анкет в % відношенні серед батьків та дітей і виявити відношення дітей та батьків до цієї проблеми.

Провести бесіду та повторне анкетування в кінці навчального року.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бачинский Г.А. Социозкология: теоретические и прикладные аспекты. – К.: Радянська школа, 1991. – 482 с.
2. Екологічне законодавство України. – Київ, Харків: ЕкоПраво, 1996.
3. Иванов И. Глобализация и проблемы оптимальной стратегии развития // Мировая экономика и международные отношения. – 2000. – № 2. – С. 4-9.
4. Концепція екологічної освіти України. / Збірник наказів Міністерства освіти і науки України. – 2002. - № 7. – С. 2-7.
5. Кузнецов В. Что такое глобализация // Мировая экономика и международные отношения. – 1998. - № 2. – С. 5-7.
6. Матеріали Міжнародної конференції ООН у Ріо-де-Жанейро, 1992.
7. Матеріали науково-технічної конференції “Екологія і здоров'я людини: Охрана водного и воздушного бассейнов. Утилизация отходов”. – Пилкино: АРКрым, 1999.